

Les paraules i les persones

Simposi sobre ètica i discapacitat

20 i 21 de juny de 2022

Facultat de Lletres de la Universitat de Girona (Sala de Graus)

Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani i
Fraternitat Cristiana de persones amb discapacitat de Girona.

Malalts, tolits, invàlids, subnormals, deficients, minusvàlids,
discapacitats, persones amb discapacitat o amb diversitat funcional,
persones injustament discapacitades per la societat.

Cal un mot que «ens» defineixi o identifiqui? Les paraules són una mera forma de descriure una realitat o també són creadores de realitat? És necessari i possible atrapar un col·lectiu tan divers en un concepte? Quin considerem que és el més apropiat? El nom ha de ser imposat des de l'exterior? L'ha de decidir el mateix col·lectiu?

Foucault, a la seva obra *Les paraules i les coses*, posa l'èmfasi en la parla, en el llenguatge com a xarxa que determina com veiem i experimentem la realitat i com cada època construeix una bastida conceptual que vincula les paraules i les coses. Inspirats en el títol d'aquesta obra, proposem que el primer Simposi sobre la discapacitat se centri en la paraula que ens separa de la totalitat i ens identifica, i en tot allò que desplega i possibilita construir o desconstruir. Les paraules són generadores de realitats diferents: creen col·lectius i forgen identitats, però també són generadores d'exclusió, de segregació i ens penegen etiquetes, a vegades, no desitjades.

Organització

La Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani fou creada amb l'objectiu bàsic d'organitzar cursos de pensament contemporani dirigits per pensadors eminents amb prestigi reconegut a escala internacional.

La Fràter de Girona és una associació sense ànim de lucre amb la missió de potenciar el creixement de la persona amb discapacitat i el seu desenvolupament integral a través d'activitats i vivències compartides, i treballar per una societat més igualitària, on tots els éssers humans, independentment de la seva discapacitat, puguin viure amb plena dignitat.

Programa

20 de juny

9:00 h - Recepció i acreditació

9:30 h - Benvinguda a càrrec dels organitzadors i breu presentació del projecte Frater In a càrrec del director del projecte.

10:00 h - Ponència ***El poder del discurs***, a càrrec de la Dra. Anna Quintanas Feixas, Professora Agregada del Departament de Filosofia de la UdG. La seva trajectòria com a investigadora ha girat al voltant de l'obra de Michel Foucault, l'antropologia filosòfica i temes de bioètica i biopolítica. Autora, entre altres publicacions, dels llibres: *Michel Foucault. Filosofia de la transgressió* i *El trasfondo biopolítico de la bioética*.

El llenguatge humà ordena la multiplicitat existent en la realitat. Definir implica posar límits, construir conjunts, establir diferències i jerarquies. La perspectiva genealògica sobre les nostres fronteres conceptuals ens permet la seva revisió crítica i l'accés a noves obertures polítiques.

12:00 h - Descans

12:30 h - Ponència ***Paraules carregades de moral, però quina moral, de qui?***, a càrrec de Begoña Romàn Maestre, vicedegana de la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona, professora d'Ètica i Bioètica de la UB i presidenta del Comitè d'Ètica dels Serveis Socials de Catalunya. El seu àmbit d'especialització és la Bioètica i l'Ètica aplicada a entorns professionals i organitzatius.

En societats moralment plurals on el llenguatge segueix connotant i denotant és important prendre consciència que les paraules fereixen o aporten, toquen, trastoquen, o acaronen. Parar atenció a com les viuen les persones amb les quals volem comunicar és la qüestió més rellevant. I aquí el llenguatge políticament correcte tampoc ajuda, precisament per voler apropiat-se de la vida de les paraules i de les ments lliures que volen expressar-se més enllà d'etiquetes, sempre, per cert, necessàries per a orientar-se en la comunicació i el pensament.

21 de juny

9:00 h - Ponència **Quan ja no calgui la paraula**, a càrrec de Joan Canimas Brugué, doctor en filosofia i professor de la Universitat de Girona. Ha centrat la seva activitat professional en l'àmbit de l'ètica aplicada a l'acció social, psicoeducativa i sanitària. Autor del llibre: *Ètica aplicada a l'educació social. Com resoldre problemàtiques ètiques?*

La paraula crea món i també el descriu. Ens diu com ens creem i com ens veiem; també com ens veuen i com ens tracten. De vegades va molt més enllà i fereix o acarona; altres, no diu res.

La terminologia que avui malda per emparaular aquells o allò que, en aquest brevíssim resum, encara no és possible anomenar però que ens convoca en aquest Simposi, respon a tres models o paradigmes diferents: el biològic, el social i el biopsicosocial. Quins conceptes emprà cada una d'aquestes mirades i per què? És possible una quarta mirada en la qual ja no calgui la paraula?

10:30 h - Ponència **La voz de la fragilidad: Palabra encarnada que crea grupos, ambientes, comunidad**, a càrrec de José María Marín Sevilla, Doctor en Teologia per la Universidad Pontificia de Salamanca, teòleg i escriptor. El seu àmbit de reflexió i experiència gira al voltant de la fragilitat i la fortalesa de l'existència. Autor dels llibres: *Ignacio de Loyola. La enfermedad en su vida y en su espiritualidad; Ignacio de Loyola y los enfermos; Cartas del padre François* (Iniciador de la Fraternitat Cristiana de Persones amb Discapacitat).

Paraula encarnada que crea grups, ambients, comunitat. Espais d'escolta afectiva i efectiva on escoltar la "veu" dels més vulnerables: el que comuniquen els de "baix" (col·lectius més vulnerables i organitzacions) i el que aporten a una societat saturada de "monòlegs" dels de "dalt".

Espais on escoltar l'autènticament humà, on contrarestar el superàvit de paraules interessades i superficials, que publiciten i se sotmeten en tenir i el fer "desoint" a l'ésser.

12:00 h - Descans

12:30 h - Donem la paraula als protagonistes: Taula rodona de les associacions representants del col·lectiu de persones amb discapacitat o diversitat funcional.